Skolinspektionen

Huvudman

YSTAD KOMMUN
kommunen@ystad.se

Beslut

Datum 2025-10-06
Dnr SI 2025:5936

Ärendet

Tillsyn av Ystad Gymnasium, Anpassad gymnasieskola i Ystads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ystad kommun att senast den **20 februari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaroutredning och anmälan av kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Ystad kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Ystad kommun ska vidta följande åtgärder

Frånvaroutredningar

1. Rektorn ska se till att en utredning om en elevs frånvaro inleds om en elev bedöms ha upprepad eller längre frånvaro. Detta gäller inte om en utredning är obehövlig. Rektorn ska dokumentera de elever som bedöms ha upprepad eller längre frånvaro samt när utredningar inletts och i förekommande fall, slutförts för respektive elev under perioden 13 oktober 2025 till 13 februari 2026. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (18 kap. 16 § skollagen).

Anmäla kränkande behandling

1. Se till att alla lärare och annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska i sin tur se till att samtliga anmälningar kommer till huvudmannens kännedom. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt hur många anmälningar som kommit in under perioden 13 oktober 2025 till 13 februari 2026. Denna dokumentation ska ges in i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen).

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i den del det avser anmälan till socialnämnden.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2025:5936) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Ystad Gymnasium, Anpassad gymnasieskola i Ystad kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Ystad Gymnasium, Anpassad gymnasieskola följer gällande bestämmelser om frånvaroutredningar, arbetet mot kränkande behandling samt anmälan till socialnämnden.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, elevassistenter, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 9 och 10 september 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat frånvarostatistik. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Frånvaroutredningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen statistik över elevers frånvaro framgår att det finns elever med frånvaro, framför allt frånvaro som av skolan bedömts som giltig. Av statistiken framgår att det är 16 elever som har en frånvaro som är 15 procent eller högre.

Intervjuade lärare som undervisar på individuella programmet säger att de har elever med hög frånvaro på skolan. Någon av dessa elever har hög frånvaro på grund av svåra medicinska utmaningar. Lärarna säger att de har en tät kommunikation med elevernas föräldrar och får på så vis reda på anledningen till att en elev är frånvarande från skolan. Det finns rutiner för hur frånvaroanmälan ska gå till och är inte en elev frånvaroanmäld tar skolan direkt kontakt med elevens vårdnadshavare om eleven uteblir. Om de har en oro kring elevernas frånvaro kan de ta upp oron med elevhälsoteamet. Lärarna säger att det i ett fall har gjort en frånvaroutredning men att de inte har några frånvaroutredningar på elever nu. Gällande en elev säger lärare att anledningen till att de inte gjort någon frånvaroutredning på just denna elev är att frånvaron är känd och att det är många möten kring eleven. För de andra eleverna finns inga frånvaroutredningar enligt lärarna.

Intervjuade lärare som undervisar på de nationella programmen bekräftar att även de har elever med långvarig och/eller upprepad frånvaro. Lärarna berättar om elever som i något fall har frånvaro på uppemot 80 procent och där frånvaron ökat över tid. Dessa lärare har lite olika uppfattning om när de ska meddela till elevhälsan eller rektorn att elev har hög frånvaro, någon lärare säger att gränsen går vid 10 procent, andra lärare säger att de är osäkra. I ett fall har läraren egna anteckningar när hen hört av sig till eleven men det har inte gjorts någon formell dokumentation eller frånvaroutredning på denna elev. I ett annat fall säger lärare att det borde finnas dokumentation kring eleven i mötesprotokoll. På Skolinspektionens fråga om de gjort frånvaroutredningar på de elever där de konstaterat upprepad och/eller längre frånvaro svarar lärarna nej. Så vitt de vet finns det inte frånvaroutredning på alla elever med upprepad frånvaro. De säger vidare att det inte finns någon aktiv utredning som de har tagit del av.

Elevhälsans representanter säger att det finns elever på skolan med problematisk frånvaro, framför allt på de nationella programmen. Representanterna berättar att de en gång i månaden på elevhälsomötet går igenom frånvarolistan som de fått från skolans administration. Listan

innehåller elever med över 20 procents frånvaro. Det är sedan skolans rektor som har ansvaret för att ta reda på orsakerna till frånvaron för eleverna. Elevhälsans representanter säger att de utifrån detta ofta kommer fram till att det ska kallas till ett möte med elev och vårdnadshavare men att det är inte alltid att någon från elevhälsan, utöver rektorn, deltar vid dessa möten och det är oklart om mötena hjälper. Vidare säger representanterna att de hade önskat att de hade fått lite mer riktade uppdrag och tydlighet kring vem som ska göra vad när en elev inte är i skolan. Det är svårt att följa upp när det finns en otydlighet vad som ska göras, vad syftet är och vem som är ansvarig. På frågan om de tar reda på orsakerna till elevernas frånvaro svarar elevhälsans representanter att orsakerna kan vara olika. Det kan exempelvis vara medicinska orsaker. Ofta är det yttre omständigheter som gör att eleverna inte är i skolan och att skolan då blir lite maktlös. På frågan om det är deras uppfattning att elevers frånvaro utreds av skolan svarar representanterna att om de kallar till ett möte så blir det en slags kartläggning men i övrigt görs det inte. De säger vidare att det inte finns någon systematik kring hur de arbetar med frånvaron och de har efterfrågat struktur och rutin men det finns inte. I övrigt känner de inte till att det skulle finnas några frånvaroutredningar. När Skolinspektionen lyfter elevnamn från den statistik som huvudmannen lämnat in samt elevnamn från uppgifter av lärare och frågar om det har startats någon frånvaroutredning på dessa elever svarar representanterna att det har de inte gjort. På fråga om de känner till att det inte startats utredningar på grund av att det anses obehövligt svarar representanterna att det kan vara så för elever på individuella programmet, men att de inte vet. Representanterna säger vidare att en samlad dokumentation kring frånvaro saknas och att det skulle göra arbetet mer effektivt och träffsäkert.

Rektorn bekräftar att det finns elever med problematisk frånvaro på skolan. Rektorn säger att personalen i verksamheten har daglig kontakt med familjerna/familjehemmen för att stämma av vad frånvaron beror på. Rektorn bekräftar också att den lista på elever med frånvaro som huvudmannen lämnat in stämmer. Enligt rektorn följer de upp elevernas frånvaro i elevhälsoteamet varje månad via en lista där alla elever med en frånvaro som överstiger 20 procent finns med. Rektorn säger att personalen har tät kontakt med vårdnadshavare och att de ofta kallar till möte för att prata om vad som kan göras för att elevens frånvaro ska minska. På frågan från Skolinspektionen om de har utrett orsakerna till frånvaron, kartlagt behoven och fått en bredare bild av varför eleverna inte är i skolan svarar rektorn nej. Anledning till detta är att de tror sig ha en bild av problemet men att det inte finns nedskrivet i ett samlat dokument. Rektorn säger också att för de elever med högst frånvaro i skolan finns det inte medicinska skäl som ger en förklaring till elevernas höga frånvaro. På frågan om de i något fall tänkt att det är obehövligt att utreda orsakerna till frånvaron säger rektorn att det kan vara så för att de tror de vet orsakerna

och att det ofta är yttre omständigheter. Rektorn säger att de tror att de vet varför eleverna inte är i skolan men det finns ingen sammanfattande utredning där de tydligt analyserat den sammantagna bilden och beslutat om åtgärder för att minska frånvaron. Rektorn svarar därefter nej på frågan om de startat utredning av elevernas frånvaro i samtliga fall där de bedömt att den är upprepad och långvarig. Rektorn säger även att Skolinspektionen inte kan få ta del av några frånvaroutredningar utan att i så fall skulle det blir minnesanteckningar från olika möten. Enligt rektorn saknas det en dokumentation kring analys och åtgärder kopplat till elevernas frånvaro. Rektorn säger vidare att hen upplever att de har koll på eleverna men att inga formella utredningar kring frånvaro är gjorda. De har inte nyttjat samtliga kompetenser bland personalen i arbetet och tagit ett helhetsgrepp kring frånvaron.

Rättslig reglering

Av 18 kap. 16 § skollagen framgår att om en elev i den anpassade gymnasieskolan har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt.

Av förarbetena till skollagen (2017/18:183 s. 75) framgår att en utredning dock inte ska behöva göras i de fall en utredning är obehövlig, som till exempel vid redan beviljad ledighet eller om rektorn har kännedom om återkommande behov av vårdbesök.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda orsakerna till elevers frånvaro. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever på skolenheten med upprepad eller längre frånvaro där det inte inletts en frånvaroutredning. Elevhälsans representanter uppger att de inte vet om det inte startats utredningar på grund av att de ansett att det är obehövligt. Rektorn säger att det i något fall kan vara så att de tänkt att det är obehövligt och att de tror att de vet varför eleverna inte är i skolan men uppger också att inga utredningar kring frånvaro är gjorda. Skolinspektionen bedömer utifrån ovanstående omständigheter att det inte är sannolikt att det kan anses obehövligt att starta utredningar avseende alla elever som uppges ha problematisk frånvaro, men där frånvaroutredningar inte startats. Mot denna bakgrund bedömer därför Skolinspektionen att rektorn inte ser till att frånvaron utreds i samtliga fall då elever har upprepad eller långvarig frånvaro och då en utredning inte kan anses obehövlig.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av inkommen dokumentation framgår att det inte fanns några inrapporterade kränkningsanmälningar förra läsåret.

Samtliga intervjuade elever säger att de är trygga i skolan men flera elever berättar att det förekommer att elever kränker varandra genom att använda nedsättande uttryck mot varandra. Intervjuade elever berättar att de vet att de ska säga till en vuxen om någonting händer och att personalen då hjälper dem.

Intervjuade elevassistenter säger att det förekommer verbala kränkningar mellan elever på rasterna. Om de får kännedom att en kränkning skett eller ser något hända ingriper de alltid. Det kan vara genom att säga ifrån verbalt eller särа på elever. Intervjuade elevassistenter säger att när kränkningar sker så löses mycket när det händer men de dokumenterar inte alltid vad som hänt. De säger vidare att det finns en osäkerhet kring vad som ska anmälas. Om det blir ett mönster eller är allvarligt görs det alltid en anmälan, men mindre allvarliga kränkningar anmäls inte alltid. De säger att de är mer benägna att anmäla om en konflikt inte löst sig. Vidare säger elevassistenterna att i de fall de dokumenterar en kränkning gör de det i skolans system för tillbudsrapportering. Ingen av de intervjuade elevassistenterna har gjort någon anmälan i skolans system för kränkningar. Någon av dem säger att de inte heller vet hur man hittar det systemet. Vissa kränkningar kan dock enligt dem finnas dokumenterade i skolans system för tillbud.

Intervjuade lärare som arbetar på individuella programmet säger att det förekommer få kränkningar i deras verksamhet. Det är sällan verbala kränkningar utan i så fall är det att elever med sitt kroppsspråk kränker andra. Lärarna använder samtal med gruppen, sociala berättelser eller rollspel för att förhindra kränkningar och för att få eleverna att till viss del förstå sitt handlande. Kontakt tas också med hemmet kring vad som hänt. Lärarna säger att de alltid agerar om något händer och att de arbetar förebyggande för att det inte ska hända igen. Flertalet lärare på individuella programmet säger att de inte vet skillnaden mellan de två olika digitala systemens användningsområden, det för tillbud och det som ska användas för att anmäla kränkningar. Någon lärare säger att de inte vet var de hittar de olika systemen. Om en kränkning sker dokumenterar de det i så fall i det digitala systemet för tillbud och flera lärare har också gjort det. Lärarna säger att det har förekommit fysiska kränkningar i verksamheten så huvudmannens dokumentation kring att det inte förekommit kränkningar stämmer inte. Enligt lärarna tar alla personal tag i situationer som

uppkommer och rektorn blir informerad om det är något stort, däremot dokumenteras det inte alltid skriftligt.

Lärare på de nationella programmen säger att det förekommer kränkningar på skolan. Det handlar i huvudsak om verbala kränkningar men också hot. Lärarna säger att de arbetat mycket mot kränkningar och att det har blivit bättre även om det fortfarande förekommer. Det mesta uppkommer på fritiden men det kan spilla över även i skolan. Om något händer pratar de med eleverna och kan också kalla till möte med föräldrar om det behövs. Samtliga lärare säger att de alltid agerar när de får kännedom om en kränkning, dvs. tar hand om det direkt. Lärarna säger att de inte kommer åt systemet där kränkningar ska rapporteras, någon lärare förstår inte heller hur det ska göras. Enligt lärarna är de duktiga på att rapportera händelser i tillbudssystemet men att de fått tillsägelser om att de använder fel system, det vill säga inte systemet för anmälan om kränkningar. På fråga från Skolinspektionen om lärarna anmäler alla kränkningar som de får information om säger en lärare att inte alla kränkningar anmäls. En annan lärare säger att de anmäler så långt de orkar men att de inte anmäler allt om det händer samma sak flera gånger under veckan. Lärarna säger att de alltid tar tag i saker som händer och är det utrett kanske de inte alltid anmäler just den kränkningen men om det upprepas anmäls det. Är det ett mönster anmäls det och särskilt allvarliga händelser anmäls alltid. När lärarna får bemöta uppgifterna om att det inte var några kränkningsanmälningar förra läsåret säger lärarna att de är registrerade som tillbud i ett annat system. De säger vidare att det ibland är svårt att veta vad som är en kränkning eller ett tillbud. På fråga om det skett kränkningar förra läsåret trots att inga rapporterades svarar samtliga lärare ja.

Elevhälsans representanter bekräftar att det förekommer kränkningar mellan elever på skolan. De säger vidare att skolans personal tar tag i situationerna i stunden. De känner inte till situationer när personal inte agerat när elever blivit kränkta. Elevhälsans representanter säger att när personal får information om att elev blivit utsatt för kränkning förväntas de anmäla det i ett digitalt system. De säger dock att det råder en osäkerhet kring vilket system personalen ska använda. När de får bemöta att det enligt huvudmannens dokumentation inte skett några kränkningar förra läsåret säger de att de vet att det förekommer kränkningar och att dessa nog har skrivits i skolans system för tillbud. Personal har fått information om de olika systemen och dess användning vid flera olika tillfällen. Dokumentationen från systemet för tillbud når aldrig elevhälsans personal så de vet inte vad som står i dem. Elevhälsans representanter säger vidare att det nog är så att inte alla kränkningar anmäls eftersom det finns skillnader mellan personalen på vad som dokumenteras och inte dokumenteras. Elevhälsan representanter får aldrig kännedom om några

kränkningsanmälningar och de säger att de tycker att några utredningar borde ha hamnat på deras bord om de hade inkommit. De känner inte till om eventuella kränkningar i tillbudssystemet utreds, de har inte fått någon delegation på att utreda något. Representanterna säger att de inte känner till om huvudmannen på något sätt får kännedom om antalet kränkningar. De säger också att det finns en risk att kränkningar inte utreds eftersom fel system används.

Rektorn bekräftar att det förekommer kränkningar på skolan och att personal alltid agerar när elever utsätts för kräkningar. Enligt rektorn är utmaningen att de inte har några anmälningar i deras system som är avsett för kränkningsanmälningar. Personalen anmäler i stället i ett system som är till för tillbudsrapportering. Rektorn säger att det verkar som om det är svårt för personalen att veta vilken väg de ska gå för att hitta länken till kränkningsanmälningarna samt att de är trygga i det andra systemet och därför använder det. Utifrån att kränkningar dokumenteras i fel system så blir det fel i statistiken och kränkningarna rapporteras inte till huvudmannen. Rektorn säger vidare att personal blir immuna mot situationer som uppkommer ofta. Det innebär att de filtrerar bort saker som kanske borde anmälas som kränkning men som inte anmäls. Enligt rektorn har de varje termin genomgångar kring de olika systemens funktion och när anmälan ska se. På frågan om det är rektorns uppfattning att alla kränkningar anmäls, oavsett system, svarar rektorn nej. Det betyder inte att de inte hanterar det, men de skriver inte en anmälan. Om en tillbudsanmälan kommer in når den rektorn och rektorn tar reda på vad som hänt och dokumenterar det i systemet. Antalet tillbudsanmälningar lyfts sedan i den lokala samverkansgruppen. De kränkningsanmälningar som registreras i detta system kommer inte till huvudmannens kännedom, vilket rektorn säger är en risk. På fråga om det då finns en risk att kränkningarna inte utreds svarar rektorn att det inte är en risk att ingen gör något men däremot blir det ingen samlad bild över vad som hänt och vilka åtgärder som sätts in. Statistiken saknas vilket hade hjälpt skolan att arbeta förebyggande och främjande.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero.

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i skollagens kapitel om

åtgärder mot kränkande behandling, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av förordning (2013:148) om läroplan för anpassade gymnasieskolan 2.2 Normer och värden, framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med att anmäla kränkande behandling. Utredningen visar att personal inte anmäler alla fall av kränkande behandling. Utredningen visar vidare att vissa uppgivna kränkningar anmäls, men inte i huvudmannens avsedda system för kräkningar, vilket får till följd att inte heller dessa händelser kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Vad gäller personals skyldighet att motverka kränkande behandling av elever genom att agera då en elev utsätts för kränkande behandling framkommer inget annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Ystad kommuns verksamhet vid Ystad Gymnasium, Anpassad gymnasieskola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller frånvaroutredningar samt anmäla kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Ystad kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Anmälan till socialnämnden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Samtliga intervjuade lärare samt elevassistenter säger att de känner till anmälningsskyldigheten till socialnämnden om ett barn misstänks fara illa. Det finns en rutin för hur de ska gå till väga vid anmälan. På frågan om anmälan också alltid sker vid misstanke svarar lärarna att de absolut anmäler. Några av de intervjuade lärarna säger också att de gjort en anmälan. Lärarna säger att det inte finns något fall som de känner till där de inte anmält till socialnämnden trots att det funnits misstanke om att barn far illa.

Elevhälsans representanter säger att det enligt skolans rutin är kuratorn som skriver under anmälningarna till socialnämnden i diskussion med rektor. De svarar nej på frågan om det funnits situationer där anmälning inte gjorts trots misstanke om att barn far illa.

Rektorn säger att personalen känner till sin skyldighet att anmäla och att rutiner finns som anger att det är kuratorn som gör själva anmälan. Rektorn säger att de hellre gör en anmälan för mycket än en för lite och att de även kontaktar socialtjänsten i vissa fall när elev blivit myndig.

Rättslig reglering

Av 29 kap. 13 § skollagen framgår att huvudmannen för verksamhet som avses i skollagen samt den som är anställd i sådan verksamhet, ska på socialnämndens initiativ i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med samhällsorgan, organisationer och andra som berörs. Bestämmelser om skyldighet att anmäla till socialnämnden att ett barn kan behöva nämndens skydd finns i 19 kap. 1 § socialtjänstlagen.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav när det gäller anmälan till socialnämnden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Christina Aro Östgren

Beslutsfattare
Signerat av: Christina Aro Östgren

X Jenny Fahlman

Föredragande
Signerat av: Jenny Fahlman

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Maria Lundin medverkat.